

Lausuntopyyntö

Helsinki 27.1.2021

SISÄMINISTERIÖ

Diaarinumero SMDno-2019–1943

kirjaamo@intermin.fi

Asia: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n lausunto poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2021–2024

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry kiittää mahdollisuudesta lausua poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2021–2024.

EHYT kiittää sitä, että toimintaohjelman luonnoksessa huomioidaan alkoholi ja muut päihteet keskeisinä liikenneturvallisuuteen vaikuttavina tekijöinä ja, että päihdeongelmien juurisyyt, kuten elämönhallinnan ongelmat nostetaan esiin. Toimintaohjelmaluonnoksessa painotetaan mm. yhteistyön, osaamisen ja ennalta estävien toimenpiteiden merkitystä poliisin työssä. Ongelmien tunnistaminen, ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen luovat perustan liikenneturvallisuudelle ja niihin panostaminen on välttämätöntä. Koska ongelmien ennaltaehkäisy on erittäin kustannustehokasta, kuten luonnoksessa ansiokkaasti tuodaan ilmi, olisi hyvä, että ennalta estävän toiminnan toteuttamiseen osoitetaan mahdollisimman kattavasti konkreettisia toimenpiteitä ja tavoitteita.

Toimintaohjelmassa esitetään yhdeksi konkreettiseksi ennaltaehkäisyn keinoksi poliisin henkilöstön osaamisen ja valmiuden kehittämistä tunnistaa ja ohjata rattijuopumuksesta epäiltyjä palveluiden ja palvelun tarpeen arvioinnin piiriin (luku 7.3.1.). EHYT kiittää tätä, ja pitää erittäin tärkeänä poliisin tekemää hoitoon ohjaavaa ja ongelmia tunnistavaa työtä. Alkoholirattijuopumuksissa uusijoiden osuus on suuri. Erityisesti näitä tapauksia voitaisiin vähentää ja ihmisiä auttaa paremmalla ennaltaehkäisevällä toiminnalla sekä paikallisen sosiaalityön ja päihdehoidon toimin kunnan tai maakunnan toimesta.

Huomattavaa on, että viime vuonna liikenteessä lisääntyivät kolmanneksella edeltävään vuoteen verrattuna muut päihteet, kuin alkoholi. EHYT toteaa, että koska laittomien päihteiden osuus liikenteessä kasvaa jatkuvasti, myös muita päihteitä kuin alkoholin käyttävien tehokkaampi ohjaus palveluiden piiriin olisi tärkeä lisä liikenneturvatyöhön. Yleisesti liikenneturvallisuuden kannalta tärkeää on, että päihdepalveluiden laatuun ja saatavuuteen kiinnitetään huomiota osana sote-uudistusta.

EHYT kannattaa alkolukkoa yhtenä rattijuopumusten ennaltaehkäisykeinona ja alkolukkointerventioiden vaikuttavuuden seuraamista. Liikenteen turvallisuusvirastossa Trafissa vuonna 2013 tehdyn selvityksen mukaan alkolukkoa käyttäneet kuljettajat uusivat rattijuopumuksen muita kiinni jääneitä harvemmin. Alkolukon käyttö vähensi henkilön alkoholinkulutusta kokonaisuudessaan. Ajokiellon korvaavia alkolukkoja oli vuonna 2018 käytössä kuitenkin vain noin 900 ihmisellä. Alkolukoilla on nykyistä suurempi potentiaali tieliikenneturvallisuuden lisäämisessä. Alkolukon käyttöönotto tai siihen ohjaus alkaa uusijoille poliisin toimesta. Suomen ajoneuvokanta on kuitenkin varsin iäkästä, joka hidastaa alkolukon yleistymistä. Rinnalle tarvitaan myös muita ennalta estäviä keinoja.

Uusi tieliikennelaki mahdollistaa moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettajan ajon keskeyttämisen päihtymyksen vuoksi, vaikka rattijuopumuksen rangaistavuuden promilleraja ei ylittyisi. EHYT kannustaa seuraamaan tämän uuden mahdollisuuden käyttöönottoa. Lisäksi EHYT toivoo, että Suomessa käynnistetään keskustelu liikenteen promillerajan alentamisesta 0,2 promilleen. Suomi on lähivaltioista ainoa maa, jossa liikenteen promilleraja on 0,5. Myös OECD:n edustajat ovat rohkaisseet

Suomea pohtimaan promillerajan alentamista. Promillerajan laskulla olisi merkitystä ennen kaikkea suomalaisen päihdekulttuurin muovaamisessa: alkoholiannosten laskemisesta olisi tärkeä päästä ajatteluun, että liikenne ja alkoholi eivät ylipäätään kuulu yhteen missään tilanteissa.

Poliisin työssä, ennalta estävässä toiminnassa ja varhaisessa puuttumisessa olisi mahdollisuus tehdä laajasti yhteistyötä myös järjestötoimijoiden kanssa (luku 7.2.1.). Vaikuttamisviestintä (luku 7.2.4.) on tähän yksi luonteva kohta. EHYT ehdottaakin, että yhteistyökumppaneissa mainitaan myös järjestöt, ja toisaalta että vaikuttamisviestinnässä puhuttaessa tuodaan esiin, että vaikuttamisviestinnässä tulee hyödyntää käyttäytymisen muutoksen asiantuntijoita ja tutkimustietoa, jotta viestinnällä päästään aidosti vaikuttamaan kansalaisten turvallisuuskäytökseen. Tietoisuuden herättäminen liikenneturvallisuudesta edellyttää myös resurssien kohdentamista ennaltaehkäisyyn, jonka yksi tärkeä muoto on liikenneturvallisuuteen liittyvä viestintä yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasoilla.

Helsingissä 27.1.2021

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Juha Mikkonen, toiminnanjohtaja

Marja Pakarinen, kehittämispäällikkö